

RAMIREZ PREDSEDNIK ARGENTINE

Kakor pravi poročilo iz Buenos Aires v Argentini, se je general Arturo Rawson po dolgi seji včeraj pozno proti jutru odpovedal predsedništvu, ki ga je po uspeli revoluciji prevzel v soboto zvečer in ga izročil generalu Ramirez.

General Ramirez, ki je bil vojni minister v kabinetu strmogavljenega predsednika Oastila, je skupno z generalom Rawsonom vodil revolucijo ter je bil v nameravane kabinetu generala Rawsona, ki bi imel biti zaprišen včeraj popoldne, določen za vojnega ministra, je bil zaprišen kot novi predsednik Argentine včeraj proti večeru.

Kmalu zatem je Ramirez objavil naslednje smernice svoje politike:

Argentinska republika ponovno potrjuje svojo tradicijsko politiko prijateljstva in lojalnega sodelovanja z drugimi ameriškimi državami v soglasju z dosedanjimi pogodbami. Kar se tiče ostalega sveta, je njena politika za sedaj politika nevtralnosti.

Provizionalna vlada pa nadalje smatra za potrebno naznaniti, da se drži načela popolne avtonomije držav, da si izberejo same svoje vladne standarde. Vseled tega ne bo trpela nobenega tujega vmešavanja, ter bo skrbela vse spremembe, ki jo mogoče še čakajo, obdržala republikansko predstavno vladno obliko v soglasju s svojo ustavo.

O odstopu predsednika Rawsona je prišlo poročilo ob 3.30 zjutraj, komaj 42 ur zatem, ko je od vojaške junte po petkovni revoluciji v predsedniški palači sprejel predsedniško mesto. Celo noč se je Rawson posvetoval s svojimi izbranimi ministri, proti jutru pa je naznanil, da mu kabineta ni mogoče sestaviti in je odstopil. Navzlic nepričakovanim dogodkom po revoluciji je prebivalstvo glavnega mesta popolnoma mirno. Časopisi so prinesli poročila o dogodkih, toda niso pisali nikakih komentarjev.

Kot znano, je Rawson takoj, ko je prevzel predsedništvo, razpustil kongres, pa to v javnosti ni povzročilo nobenega presenečenja, ker je bilo v popolnem soglasju s tradicijo revolucije in če se ne bi bilo zgodilo, bi bil narod presenečen, če ne razočaran.

Senat je bil sestavljen iz samih Castillovih privrženecov in bi bilo nedosledno, ako senat ne bi šel s svojim predsednikom isto pot.

Argentinsko vrhovno sodišče je potrdilo provizionalno vlado predsednika Ramirezja takoj zatem, ko je bil Ramirez s svojim kabinetom zaprišen.

Tuži diplomati so mnenja, da se bo Argentina pod Ramirezom tesno približala zavezniškim. Četudi ne v neposredni bodočnosti.

Po drugi strani...

Sydney Moseley, znani komentator (WMOA) je pred nekaj dnevi povedal tole: "Naše gledanje na stavke nas ne sme zaslepit v toliko, da ne bi mogli videti vzrokov, ki so za gotovimi stavkami delavcev. Delavci vedo iz njih lastnih unijskih publikacij, da so profiti industrije poskočili od sto odstotkov na 2,500 odstotkov."

Majnerji so se vrnili

Pittsburgh, Pa., 7. junija. — Večina premogarjev v tem okrožju se je vrnila na delo danes, toda nič niso bili preveč zadovoljni in UMW je morala takorekoč zatreti v svojih vrstah naraščajočo nejevoljo, ki se je hotela razvneti v odporu.

Bila je to najhujša preizkušnja za unijske voditelje odkar se vleče ta zadeva majnerskega spora zaradi podpisane novega kontrakta. John Lewis je bil sam precej zaskrbljen in je neprestano bil v telefonski zvezi z unijskimi uradniki, medtem, ko so člani njegovega odbora hiteli iz ene seje na drugo, da zaustavijo odpor, ki je hotel bruhniti na dan.

Premogarjem je bilo povedano, da morajo neizogibno moč na delo, ker je tako določil unijski posvetovalni odbor, kljub temu pa je bilo v nekaterih važnih središčih opaziti, da se je glasovanje za povrnitev na delo nagibalo na stavkovno stran. Premogarji so glasovali s trmo in jezo, ki ni zdaleč potlačena, ker se jim zdi, da se jih rabi za žogo, katero brcajo sem in tja operatorji in njih odvratniki ter John L. Lewis.

Poleg vsega drugega majnerji smatrajo, da pomeni vrnitev na delo, da so zgubili, kajti preden pride okrog 20. junij, je že lahko sprejeta protistavkovna predloga in potem bodo šle majnerske pravične zahteve po vodi. Nezadovoljnost nad W. L. B. je med majnerji velika zato, ker je ta zaustavil pogajanja, ki so se imela ravno zaključiti.

V Washingtonu pravijo, da bodo sedaj zopet pričeli s pogajanjem. Medtem pa se širijo okrog vesti, da nameravajo operatorji vprati vladno, naj dovolj, da se odpusti iz armade 75 tisoč bivših majnerjev, da bo tako mogoče zadostiti vojnim naročilom za premog.

Pravijo namreč, da je premogovna produkcija precej prizadeta vsled zadnjih stavk in pa vsled vpoklica mnogih premogarjev v armado. Majnerji se temu smejejo, ker jim je bilo ravno nekaj dni nazaj zagroženo, da bodo morali na delo, ako se takoj ne vrnejo na delo. Stvar se jim vidi precej ironična.

BOMBE PADAJO NA PANTELLERIO

Včeraj so nad Pantellerijo priletele velike jate ameriških, angleških in južnoafriških bombnikov in so vrgli na otok na tisoče bomb.

V zračnem boju nad otokom je bilo uničenih 8 sovražnih aeroplanov. V vseh bojih v Sredozemlju je bilo včeraj uničenih 19 osiških aeroplanov, zavezniški pa so izgubili samo enega. Ameriški bombniki so napadli tudi razne kraje na Siciliji ter San Giovanni in Reggio v Kalabriji.

Pantelleria je bila že bombardirana 15. zaporedni dan.

CHURCHILL SE JE VOZIL Z UJETNIKI

Danes je bilo v Washingtonu naznanjeno, da je imel ministrski predsednik Winston Churchill na svojem zadnjem potovanju v Ameriko za svoje tovariše nemške vojne ujetnike.

Nemški ujetniki, ki so večinoma letalci, čijih aeroplani so bili izstreljeni v Angliji, so se peljali v ujetništvo v Ameriki na isti bojni ladji kot Churchill.

Nemški ujetniki bodo za čas svojega ujetništva delali na ameriških in kanadskih farmah.

Naciji se zanimajo za premogarski spor

Bern, 4. junija. — Berlinski krogi z velikim zanimanjem sledijo potek premogarskega spora v Zdr. državah, piše berlinski korespondent lista "Zürich Dietat", ker smatrajo, da bo predsednikov odlok v tej zadevi pokazal koliko moči v rešnici ima Roosevelt.

Streljanja v Zagrebu

Sovjetska agentura Tass prinaša vest iz Zagreba, da je tam mošnje vojaško sodišče obsodilo na smrt 7 oseb, med njimi tudi eno ženo, zaradi propagande proti fašizmu in oskrbovanju partizanskih sil z orožjem in zdravilnimi potrebščinami.

Bivši urednik "PM" ranjen v Londonu

London. — Ralph Ingersoll, bivši urednik lista "PM", je bil tekoma zmetnitve ranjen v Londonu. Ingersoll je bil v bojih v Tuniziji, zdaj pa se nahaja zopet na Angleškem. Njegovo stanje ni ravno resno, toda morali so ga odpeljati v bolnišnico.

Nemci v Trstu in na Reki

Agentura Tass poroča iz Berna po vestih z italijanskimi virov, da je nemška vrhovna komanda v Beogradu imenovala nemške komisarje v mestih Trst in Reka.

V tržaški luci in na dokih gospodarijo nemški SS oddelki. Nemške čete so prispele v Trst in tabore v bližini pristanišča. Po ulicah teh mest pa defilirajo vsak dan nemške čete s topovi, v polni vojni opremljenosti.

Ti novi vojaški ukrepi so previdnostne mere in del priprav v vsej balkanski zoni, katere del je obala Jadranskega morja. Smatrajo jo za obrambno področje, ki spada pod nemško kontrolo.

Nov val terorja na Primorskem

Nov val terorja je začel razsajati na Primorskem. Odpeljali so v internacijo vse moške od 16. do 45. leta. — Ko so radi tega nastali v nekaterih krajih nemiri, so Italijani popolnoma požgali 17 slovenskih vasi.

V koncentracijske tabore so odvedli približno 17.000 ljudi. Ubilih je bilo ob tej priliki 80 oseb.

Od leta 1918 naprej si je prizadevala Italija, da asimilira onih 600.000 Slovencev in Hrvatov, ki so prišli pod njeno oblast. To se jim ni posrečilo. Sedanja vojna je to pokazala v svoji jasnosti — na Srednjem Vzhodu stoji mala jugoslovanska armada slovenskih fantov iz Primorske, ki so se prostovoljno prijavili v jugoslovansko vojaško službo.

Toda Italija se boji tudi prebivalstva, ki je ostalo doma. Italija, ki pričakuje invazijo se boji, da ne bi takrat Slovenci nastopili proti svojemu staremu zatiralcu.

Zato hoče Italija streti odpor slovenskega naroda. Kot je lani v avgustu in septembru divjal fašizem v takozvani Ljubljanski pokrajini, zasodeni leta 1941, tako se znanja zdaj med Slovenci, ki so že od leta 1918 naprej pod Italijo. Dne 31. julija 1942 je proglasil Mussolini v svojem govoru v Gorici, da mu ne bo odveč, poslužiti se Cesarjevega zakonika, ki zahteva, da se pomori vse moško prebivalstvo...

— Jugoslav Information Center

Holandski kvizling ubit

London, 7. junija. — Dr. Folkert E. Posthuma, ki je bil eden najvidnejših holandskih kvizlingov, je bil ubit, kakor poroča Netherlands News Agency. Ustreljeni kvizling je bil tudi član državnega tajništva, kateremu je na čelu vodilni holandski nacij, Anton Mussert.

Poročilo Urada za socialno higijeno v New Yorku

New York. — Zadnji seznam urada za socialno higijeno prikazuje, da se je število sifilitičnih slučajev v mestu New Yorku povečalo za deset odst. iz leta 1941. Zdravstveni komisar Stebbins je dejal, da se je sifilis zelo razširil med mladino od 15 do 20 let. Sifilitičnih slučajev koncem leta 1942 je bilo 42.925 samo v mestu New Yorku in največ slučajev te bolezni je zdravstveni urad odkril potom krvne preiskave, ki je bila uvedena pred par leti v New Yorku za vse pare, ki zaprosijo za poročno dovoljenje.

Načelnik Gestape v Varšavi usmrčen

London, 7. junija. — Kakor poroča Poljska telegrafska agencija so nacisti obsodili na smrt načelnika Gestape v Varšavi, Sommerja, ker so ga obdolžili, da ni dovolj strogo nastopal proti Židom ter je tako zakrivil izgube, ki so izbruhnili v židovski četrti Varšave. Nacistični tisk je prinesel vest o njegovi obsodbi in usmrtitvi, ni pa podal nobenih podrobnosti o tej stvari.

Poroča Jugoslav Information Center, N. Y. C.

Iz Jugoslavije

Boji na Hrvaškem

Hrvatski Narod piše v svoji številki od 21. aprila: "Te dni so prihajali skozi Zagreb nemški in hrvaški (ustaški) vojaki, ki so poslani na počitek po svoji udeležbi v borbah proti upornikom. Na Hitlerjev rojstni dan je nemški poslanik, Kasche, obiskal bolnico v Rebarskoj, kjer so nastanjeni nemški ranjenci."

Prisilna delavska služba

Novo Vreme prinaša v svoji številki od 24. aprila poročilo iz Dumaja, ki opisuje prihod na Dunaj ene izmed skupin nasilno mobiliziranih delavcev iz Srbije na njihovemu potu v Berlin. Poročilo pravi, da mnogo teh delavcev dobiva delo tudi na Dunaju, kjer se zdaj baje nahaja več srbskih delavcev nego v Berlinu.

(O priliki mobilizacije za delo, so Nemci garantirali, da bodo vsi vpokliceni delavci uporabljeni na ozemlju Srbije — op. JIC.)

Italijanske izgube

Londonski Sunday Times poroča, da so Italijani glasom uradnih italijanskih podatkov izgubili v teku meseca marca na jugoslovanskem ozemlju 1600 mrtvih in ranjenih, ter 1863 ujetih.

To so dozda v teku enega samega meseca največje izgube. Prebivalstvo anektiranih ozemlj je dobilo od italijanskih oblasti povelje, da se prijavijo za popis v seznane italijanskih vojaških sil.

Streljanja v Srbiji

Iz Londona poroča AP dne 1. junija, da je jugoslovanska vlada v izgnanstvu javila, da

so Nemci v novi kampanji terorja ustrelili v vzhodni Srbiji 16 oseb. Poročilo pravi, da je bilo 12 izmed njih ustreljenih brez vsake sodbe.

Uspehi patriotov

Časniška agentura Reuter poroča v neki brzofavki od 1. maja, da potrjujejo različne vesti iz madžarskih virov izbruh novih srditih bojov v ozemlju Bosne in Hercegovine.

Sile patriotov so baje zelo dobro oborožene, tako da se poslužujejo čisto modernega orožja v svojih borbah proti nemškim in italijanskim zasedbenim četam. Središče uporniškega delovanja je zdaj preneseno iz zapadne Bosne v okraje, ki leže ob gornjem toku reke Drine, južno od Sarajeva.

Nekatere skupine patriotov so prodrle globoko v Sandžak; v južni Hercegovini pa se širijo boji proti obali Jadranskega morja in zdaj že ogrožajo važne prometne zveze z mestom Dubrovnikom.

Napadi na vlake

Agentura Reuter poroča v neki brzofavki, datirani od 24. aprila, da so hrvaški partizani pred kratkim poglali v zrak dvoje vlakov — enega, ki je prišel iz Sofije, a drugega iz Budimpešte; napad je bil izvršen istega dne v neposredni bližini Mitrovice. Dvesto potnikov, ki so se nahajali na vlaku iz Budimpešte, je bilo ubitih ob tej priliki.

Sabotaža je bila tudi kriva, da se je eno od letal nemške "Luftthase" zrušilo na tla na svojem potu iz Budimpešte v Sofijo.

Sovjetski list o razmerah v Jugoslaviji

Sovjetski list "Trud" prinaša članek pod naslovom "Hitlerjevski podjarmiljevalci narodov", v katerem so opisane razmere v najrazličnejših zasedenih deželah. O Jugoslaviji pravi ruski list:

"Ko je nemško-italijanski fašizem zasedel Jugoslavijo, je hotel uničiti državno zvezo jugoslovanskih narodov in je zaradi tega Jugoslavijo raztrgal na kose, da bi potem zatrl vsak narod posebej."

Ozemlje Slovencev je razdeljeno med Nemce in Italijane. Srbski kraji so tudi podeljeni na več kosov, od katerih nekateri pripadajo Nemčiji, drugi pa njenim vazalom — Italiji, Madžarski in Bolgariji. Vsaka je dobila nekaj teh kosov v dar od Nemčije, v nagrado za udeležbo v roparskem napadu na Jugoslavijo.

Hrvate pa so osmestili s tem, da so jim dali nekakšno neodvisnost po Hitlerjevi volji in vzorcu, toda v to mariovnetno Hrvaško, katero so ustvarili fašisti, je bilo vključeno le jako malo onih Hrvatov, ki so bili pod italijanskim jarmom še predno je izbruhnila sedanja vojna. — JIC.

Gorilci ogrožajo promet

Iz Kaire poroča dne 3. junija AP, da so prispele tamkaj vesti, ki pripovedujejo o mrlični naglici, s katero osiše pripravljajo svoje obrambne pozicije na jugovzhodu Evrope; predvsem pa poskušajo zdaj dobiti popolno kontrolo nad balkanskim ozemljem.

Gerilci spretno izkoriščajo težki teren in napadajo železniško progo med Sarajevom in Dubrovnikom, na kateri se nahaja več od 30 tunelov.

Nemci so primorani, da drže močne straže na dolžini od približno 2.000 milj te in še drugih važnih železniških prog, posebno v bližini Beograda in Niša, ker je od te proge odvisna obramba grške Trčije.

V teh krajih je bilo v teku zadnjega meseca do tal porušanih 27 vasi, za kazen radi sabotaže. — JIC.

Hribovita pokrajina na otoku Attu, na skrajnem koncu Aleutskih otokov, kjer so se bile vroče bitke, ki so bile končane z uničenjem japonske armade.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavica Publishing Company, (A Corporation)
Frank Salter, President; John Salter, Treasurer; Joseph Lupa, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
214 West 15th Street, New York, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on Agreement.

Na celo leto volja list na Ameriko in Kanado \$4.00; na pol leta \$2.00.
Na četiri leta \$12.00. — Na New York na celo leto \$7.00; na pol leta \$3.50.
Na izposojeno na celo leto \$7.00; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 214 WEST 15th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 6-1349

VAŽNOST JADRANSKEGA MORJA ZA INVAZIJU (Nadaljevanje.)

V bližini jadranske obale se nahajajo nekatere izmed največjih električnih central vse južne Italije. Več italijanskih ladjedelnic pa leži ob obali Jadranskega morja.

Kako velike je interes Nemčije za Jadransko morje, je razvidno iz dejstva, da si je Hitler izsekal iz zasedene Jugoslavije nekakšen koridor, ki vodi na Sušak, na severovzhodnem bregu Jadranskega morja, blizu Rake. Ta koridor deli Italijo od njenih začasnih posesti na vzhodni obali Jadranskega morja.

Najsevernejši del Jugoslavije, preko katerega prihaja nacistična Nemčija na Jadran, je edina zaseda v dolgi alpski verigi. V teku stoletij je bila ta zaseda pozornost invazij z severa na jug in z juga na sever. Danes vodijo skozi ta predel jugoslovanskega ozemlja dve železniški progi in dve avtomobilski cesti; proga München-Beljak-Gorica-Trst in Dunaj-Ljubljana-Trst-Reka; cesta Dunaj-Beljak-Udine in Budimpešta-Ljubljana-Trst, ter Sušak-Zagreb.

V donavski kotlini se nahajajo ogromne vojne industrije, katerim služijo te prometne linije: Herman Goering Werke v Linzu, Steyer tovarne za motorje, železni rudniki in livarne v Avstriji in na Češkem; železne in jeklene livarne v Moravski Ostrovi in dalje proti jugovzhodu, rumunski petrolejski vrelci.

Razven proge pod Brennerjem, so vse železnice, ki gredo ob obali Jadranskega morja v severno smer sicer zelo važne za osiše, a obenem izpostavljene zračnim napadom. Prav posebno ona proga, ki gre skozi Ljubljano, vozi skozi kilometre dolge, strme soteske s krhkimi stenami, od katerih se čisto odtrgajo kamniti plazovi. Berlin in Rim seveda dobro poznata strategično važnost teh črt. Glasom nekoga nedavnega poročila iz Slovenije, tvega vsakdo, ki se približa železniški progi na manj od tri četrtilje, da ga ustrelje.

Ako hočejo zavezniki z uspehom bombardirati ta vrata v Evropo, ki se imenujejo Trst, si morajo najprej priboriti vhod v Jadransko morje. Zavezniški bombarderji bi pač mogli polleteti iz Bizerte do Trsta, toda razdalja je več od 600 milj.

Zračni napadi zadnjih dni na kruzje, ki leže v notranjem delu italijanske pte, morda oznanjajo operacije, ki se snujejo v tej smeri. Obale Puglie so z morske strani lahko pristopne, a notranjost dežele ima sorazmerno dobro razvit železniški in cestni sistem, preko katerega bi motorna vozila zavezniških premišljenih čet mogla udariti z veliko hitrostjo v smeri važnih mest, kot n. pr. Bari, Brindisi in Toronto.

Kakor hitro bodo imeli zavezniki v rokah utrjene postojanke ob vzhodu v Jadransko morje, bodo mogli pretrgati ves blagovni promet Italije. Iz Otrantske ožine se bodo mogli povzpeli po morju do albanske in jugoslovanske meje, in začeti svojo ofenzivo po novih, od Italijanov zgrajenih cestah, v Jugoslavijo, Bolgarsko, Rumunijo in Madžarsko, kjer bodo vojne sili sateliti osiše morda s pozdravom čakali na prihod zavezniškov, osvoboditeljev izpod nacističnega jarma. Zavezniško prodorjenje z Jadrana na vzhod v Jugoslavijo, bi pretrgala glavne zveze osiše s Turčijo in z Egejskim morjem, ter bi najbrže privedlo do otvoritve morske ceste skozi Dardanele in Bospor — najkrajšo pot iz Amerike v Rusijo.

Na Jadranu bi naleteli zavezniki na izredno ugodne pomorske zveze, ki bi jih privlele globoko v notranjost Hitlerjevega carstva; Nemci bi bili za osirbo svojih čet odvisni od nekaterih redkih in neugodnih železniških prog, ter bi se morali boriti proti zavezniškom v pozicijah, ki so v zaledju ogrožene od močnih gerilskih skupin.

Zavezniško prodorjenje v Jadransko morje bi bilo, če bi bilo izvedeno v mnogo večjem obsegu, slično udarcu solunске ekspedicije v prvi svetovni vojni, ki je zadala centralnim silam prvo smrtonosno rano in jih prisilila k predaji.

ZAKLJUČEK KONFERENCE V HOT SPRINGSU

Pretekli petek je bil za konferenco zedinjenih narodov za prehrano in poljedelstvo dan izredno velike aktivnosti. Konferenca je imela plenarno zasedanje, katerega so se udeležili vse komisije.

Za predsednikovo mizo so bili ob strani predsednika konferenca, Judge Marvin Jones — vsi predsedniki in podpredsedniki različnih sekcij, med njimi tudi sedaj jugoslovanske delegacije dr. Branko Čubrilovič, podpredsednik druge komisije.

Konferenca je zaključila v soboto svoja dela. V točno svojega poslovanja v nedeljo, je odobrila konferenca mnogo ko-

lektivnih predlogov in adoptirala nekatere resolucije, ki so velikega pomena tudi za Jugoslavijo. Sovjetska delegacija, katere načelnik je g. Krutikov, je priredila sprejem za člane jugoslovanske delegacije. Proučevanje ruskega poljedelskega sistema na kveinski konferenci v Virginiji. Kolektivni fermski sistem Sovjetske Rusije je bil predmet proučevanja na živečni konferenci združenih narodov. Ideja za tem študiranjem kolektivnega poljedelskega si-

Pogreb pokojnega Hlače

Ob prisotnosti svojih številnih prijateljev in sorodnikov je bil včeraj položen k večnemu počitku Rajner F. Hlače. Poslovilni obredi so bili opravljeni v pogrebem zavodu Muzzo na Roosevelt St., kjer je ležal na parah.

Najprej je nastopil hrvaški violonist Mr. Vladimir Kolik, ki je pokojnemu v slovo zaigral dve žalostinki. Za njim se je od svojega dolgoletnega prijatelja poslovil dr. Ivan M. Čok z zelo ganljivim govorom, ki se glasi:

Tužni zbor. — Danes se poslavljamo od moža, ki ostane vsem nam, ki smo ga poznali in mu bili prijatelji, v spominu kot mož redkih vrlin, vzor poštenjak in vzoren značaj. Ni težko postati in biti dober, če so vse okoliščine pod katerimi živis, povoljne za te. Toda, ako te ta zla usoda nemilosrdno preganja, bi je in zasleduje od zibelke do groba — ostati pod takimi okoliščinami dober, pošten, značajan — pomeni biti junak. Tak junak je bil naš dragi pokojnik, Rajner Hlače.

Po rodbinskih vezah iz sončne Goriske, a rojen v naši tužni Letri, združeval je v sebi vse karakteristike našega tamošnjega življa; bil je bister in pameten, pošten in skromen.

V zlati slovenski Pragi se je na staroslovni češki univerzi navduševal v borbi za pravico in demokracijo. Ze tedaj so ga tovariši radi njegove plemenite duše, njegove duhovitosti in dobrote spoštovali. Njegovi praški dnevi so mu vedno bili v prijetnem spominu kot dnevi lepe, četudi kratke ereče. Kako rad si mi še v zadnjih dneh pred svojo smrtjo o njih govoril!

Začetek njegovega delovanja v Trstu je obetal lepo bodočnost. Poleg svojega poklicnega delovanja je vedno našel dovolj časa za udeleževanje v okviru vsakovrstnega takozvanega "narodnega dela," ki je bilo tedaj — pred prvo svetovno vojno — tako važno za napredek našega narodnega razvoja. Posebno zasluge si je pokojnik pridobil na polju razvoja slovenske dramatike in umetnosti v Trstu. V analih "Slovenskega dramatičnega" društva v Trstu bo ime Rajnerja Hlače za vedno zapisano z zlatimi črkami. Kot bivši predsednik slovenskega "Dramatičnega društva" v Trstu, mu na tem mestu v infenu tega društva, čeprav formalno več ne more obetovati, kakor tudi v imenu naroda izražam toplo zahvalo.

Toda kmalu se je pokazala roka usode ki ga preganja. Izkal je utehe in rešitve v Novem svetu. Kakor tisočem in tisočem drugih tudi njemu ta pot ni bila posuta z rožami. V potu svojega obraza si je moral služiti svoj trdi vsakdanji kruh.

Pa pri vsem tem ni pozabil in ni zapustil svojih idealov. Ljalah družavljan svoji novi

stema je, da bodo morda hotel nekatere države adoptirati tak sistem v svrbo boljše razvilita svojega poljedelstva. Zadevo so prednesli delegatje malih držav, katerim je bil na čelu jugoslovanski delegat Jurij Radin. Ruska delegacija, ki je bila naprošena, da oskrbi informacije in statistike, ki bi služile konferenci pri proučevanju stvari, je takoj poslala radiogram v Moskvo z željo, da od tamkaj nemudoma pošljejo vse najnovejše tozadevne informacije in statistike. Razni delegatje na konferenci so izrazili mnenje, da bo morda socializirano farmanje koristno za dežele, ki jih je zasedel Hitler.

domovini Ameriki, je vendar v svojem srcu delil dobro in zlo usodo s svojim narodom v stari domovini. Ko se je od leta 1914 do 1918 stara Evropa zapela v grozno lindsko dramo, je pok. Rajner Hlače kot dober Slovenec in iskren Jugoslovane znal, kaj mu je dolžnost delati v tej svobodni in napredni zemlji. Skupaj z ostalimi prijatelji in narodnimi boreci je do prinesel dober del k rešitvi, ki naj bi prinesla Slovenem in Jugoslovonom boljše in lepšo bodočnost.

Tem idealom je ostal zvest do zadnjega trenutka svojega življenja.

Undi v toku sedanje vihre je njegovo plemenito srce vedno upiralo svoje oči tja proti starem kraju. Njegove telesne in duševne moči seveda niso več imele poleta mladega idealista ali v okviru teh svojih moči je Rajner Hlače storil za svoj narod, kar je mogel. Pa pri vsej tej ljubezni za svoj narod ni bil ozkosrčen Slovenec ali ozkosrčen Jugoslovane, temveč vedno širok, velik, pošten, pravičen in plemenit nasproti vsem in vsemu.

Rajnerju Hlači naj bo kot Slovenec, kot Jugoslovane, kot človeku večna hvala in slava!

Nato je nadaljeval angleško: Ladies and gentlemen: — After these few words spoken in honor of my friend Rajner Hlače respecting his life and his attitude, I wish to add two more remarks.

Every father is good to his children. Rajner Hlače was one of the best fathers, I ever knew. I express to his daughters and their families my deepest sympathies.

My dear Rainer, through more than four decades you have been one of my best friends. Not many days ago you wrote me a card in which you expressed the hope that you will be all right pretty soon. You did not give me the opportunity to answer you. So I answer you now with the same words you ended your letter.

"I think, as I often do, that one of life's blessings is having such a wonderful friend like you."

AVE PIA ANIMA

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571—Na Marljance, polka
Kje so moje roditelje
Marška polka—polka
Duquesne University
Tamburica orkester

St. M575—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za to. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH,
Inc., 463 W. 42nd St., New York

RUSKI GENERAL DOBI ARMADNO ODLIKOVANJE

Vojni departent Združenih držav je naznanil pretekli teden da je gen. maj. Aleksander Ivanovič Belyaev iz ruske zračne armade predsednik sovjet. nakupovalne komisije z Zdr. državah dobil odlikovanje "Legion of Merit" reda komandantov, za izredne zasluge v svojstvu posebnega zveznega častnika ruskih zračnih sil.

General Belyaev je prejel odlikovanje iz rok Major General George V. Stronga, asistenta načelnika generalnega štaba. Odlikovanje je bilo oddano z naslednjo citacijo:

"General major Aleksander Ivanovič Belyaev, ruske zračne armade. Za izredno zvešobo in posebno zaslužno delovanje v izvrševanju važnih poslov zvezanega z veliko odgovornostjo, posebnega zveznega častnika ruskih zračnih sil. Njegove zasluge v tem poslu, ko je storil vse potrebno za varnost različnih poletov vsokih državnih uradnikov v Moskvo in iz Moskve ter drugih krajev Sovjetske Unije v nevarnih vojnih razmerah in radi njegovega prijateljskega in uslužnega sodelovanja z našimi vojaškimi predstavniki v Rusiji, ter za podporo o priliki ustvarjanja sodelovanja med generalnim štabom armade Združenih držav in generalnim štabom USSR v Moskvi je dejansko pripomogel k uspešnem nadaljevanju vojnega napora združenih narodov."

General Belyaev je prevzel predsedstvo sovjetske nakupovalne komisije v mesecu marcu 1942.

ADVERTISE in
"GLAS NARODA"

RAZGLEDNİK

Pile Anna P. Krasna

LEP USPEH SLOVENSKEGA DNEVA

(Za danes naj prekinem prevode poglavij iz dr. Čokove brošure o Trstu, da podam nekaj misli o našem Slovenskem dnevu)

Slovenski dan, katerega smo obhajali v Slovenskem domu v Brooklynu preteklo nedeljo, je bil lep uspeh. Prišli so skupaj vsi oni naši ljudje, ki iskreno čutijo za našim trpečim narodom v domovini in brezdvoma jih je bilo še veliko, ki se iz enega ali drugega vzroka niso mogli udeležiti, a so bili vseeno z nami vred iste misli in bodo v bodoče z nami vred delovali za korist našega malega naroda doma, katerega bi radi pohlepni in kruti sovražniki docela zadušili.

Videli smo na našem zborovanju Slovenskega dne tudi precej naše mladine in otrok, ki pohajajo v slovensko šolo ter onih, ki so člani mladinskega krožka društva All Americans, SNPJ. Med Tamburši je bila zopet Pavlina Šubel, ki je prihitela iz Washingtona, da je prišla za hip med nas. Ona je bila v uniformi, ker je v službi mornarice, ostale tamburasi ce so bile v narodnih nošah in med fanti smo videli tudi eno uniformo—če sem prav ujeta ime je bil to Jakovcov fant.

Zaigrali so naši tamburši pod večim vodstvom Mr. Gerjaviča več kosov in ko so zavrili himno "Hej, Slovenci!" se je, kakor na ukaz, dvignilo po vsej dvorani ubrano petje navzočih. Peli so naši stari in mladi in naši otroci.

To petje bilo najlepši prizor v celnem programu zborovanja, zakaj tako iz srea je bila zapeta slovenska himna, da je bilo čutiti, kaj leži na duši nam vsem sedaj, ko vemo, kako trpi narod doma, mi pa mu ne moremo nuditi direktno pomoči, a imamo pa veliko upanje, da bomo vendarle mogli storiti nekaj za njegovo osvobodjenje.

Pevski zbor "Slovan" je pod vodstvom Mr. Igneca Hundeta ubrano zapel pesem o Doberdobu in o lepoti slovenskega sveta. Te pevce smo po končanem zborovanju poslušali še precej dolgo, ker so pri omizjih ubirali eno pesem za drugo, kakor znajo samo oni, kadar se jim pridružijo tudi njih boljše polovice s svojimi lepimi glasovi.

Govorniki so poudarjali potrebo, da se organiziramo v svrhu podpiranja SANSa, ker bliža se naglo čas, ko bo potreba da govorimo za naš narod in se potegnemo za njegove pravice, ker tisti, ki pojdejo na pristojna mesta v ta namen, bodo morali pokazati koliko imajo v resnici naroda za seboj, radi česar je važno, da naša društva in druge naše kulturne ter slične skupine organizirajo podružnice našega Slovensko ameriškega narodnega sveta.

Rev. Petrich je bil poklican k besedi in je dejal, da si lahko vsakdo odtrga kje kako desetico in tudi več, če le hoče, pa s tem doprinese k skupni stvari za osvobodjenje naše Slovenije in za pomoč nesrečnemu narodu. Svojo besedo o tem je podprl z vzgledom, kateremu je potem sledilo še toliko drugih v dvorani, da smo nabrali vsoto, ki je presegala dvesto dolarjev!

Da, poslali smo po dvorani tri v narodne noše oblečene deklice, Hedy Pellich, Mildred Padar in Helen Medved, pa so zdaleke skupaj, kakor pridne čebelice darove rojakov in rojakinj in so bile spriče svojega lepega uspeha vse vesele in nasmejane, kakor naši domači kraji, ko jih obseva solnce na pomlad.

Mr. L. Mutz, predsednik Združenih slovenskih društev je bil odločen, da se naša slovenska naselbina tukaj izkaže, kakor se spodobi in je razložil navzočim tekom zborovalnega programa marsikaj gl e d e SANSa in naših dolžnosti do njega.

Mr. Joseph Zavertnik, ki je pooblaščen p o eksekutivi SANSa, da govori na raznih prireditvah v prid te naše narodne organizacije, je v daljšem govoru podal obris položaja in borbe v Sloveniji, ter je pri tem posegel tudi nazaj v zgodovino našega naroda. Njegov govor je bil v angleščini, da bi tako tudi navzoči mladi ljudje bolj razumeli celo stvar.

Naši ljudje, ki so prišli na shod Slovenskega dne, so bili v splošnem zadovoljni, ker nabrana vsota prispevkov, je pokazala, da so bili zbrani v dvorani ljudje, ki hočejo videti Slovenijo osvobodeno in srenejšo po tej krvavi vihr. Dolgo po končanem zborovanju smo ostali skupaj okrog miz in smo se razgovarjali o tem, kako bomo šli zdaj z akcijo naprej, da se pritegne k delovanju tolikor mogoče več naših rojakov in rojakinj v New Yorku in tudi v New Jersey.

Omenim naj še, da je prišel po zborovanju med nas mladi rojak iz Pennsylvanijske, Mike Kumer, ki je prvi podpredsednik SNPJ, ter je zdaj v službi ameriške armade. Bilo nam je žal, da ni mogel priti prej, a kljub temu smo napravili mir in on je spregovoril nekaj besed—pa dobro zna govoriti, zato upamo, da pride še na naše prireditve, ako ostane kaj časa v New Yorku, odnosno v Brooklynu, kjer je zdaj nastanjen. Na vse je napravil lap vtis, in prav veseli smo bili njegovega obiska.

In, rojaki in rojakinje, zdaj skrbimo, da bo šlo začetno delo naprej pri naših društvi in drugih skupinah. Slovenija mora biti osvobodjena in kar bo našega ubogega naroda ostalo, mora imeti lepšo bodočnost. Dajmo, pomagajmo mu jo priboriti!

Pred očmi osvajačev sveta se je po Casablanci nenadoma pojavila živčna vojna, ki sta jo izumila dva krvnika, ki pa jo sedaj s a ma okušata.

Kratka Dnevna Zgodba

KSAVER MEŠKO:

Odlični slovenski možje

ANTON ASKERČ (Nadaljevanje.)

Poprej so mu bili razni prijatelji preveč uslužni. Na vse mogoče načine so skušali njegovo slavo povečati. Pa ni bilo dobro. Mož močnih vrnosti se uveljavi že sam. Navzlic nasprotnikom. Ti ga postavijo morda za čas v senco, ubiti ga ne morejo. Huje je, če prijateljska uslužnost, ki je poprej čez mero hvalila in povzdigovala, nekoga dne odpo-ve. Tedaj je senca, kjer je bila poprej umetna luč, tem občutljivejša. Močni in veliki je najmočnejši sam. Kaj mu treba nepotrebna opora? Ta ga kaže le manjšega. Zmanjšuje njegovo veličino.

Tudi Askercu so polagoma zapuščali.

Če bi ga bili pustili, da bi skobel za svoj ugled, z lastno močjo bi bilo zanj boljše. In če bi sam skobel zase in bi ostal zvest svojem poklicu, bi ostal tudi večji pesnik. Blesteti sij, ki ga je izgubil, ko si je dal rasti brado, bi mu bil ostal.

Naposled se je kruto mašče-

val na Askercu, kakor se prej ali slej masčuje na vsakem, njegov lastni greh; da je omajal avtoriteto. Že leta 1899 mi je rekel Sorli: "Če drugega ne, to nam je dal Askercu, da nas je oprostil strahu pred avtoritetami." Naposled pa jim tudi sami ni bil več avtoriteta. Niso imeli več strahu pred njegovim močjo — lista ni imel, da bi se branili, kakor se lahko vsak najslabši urednik — in ne spoštovanja pred njegovim delom.

Tako so se lotili, da sklatijo z neba zvezde njegove slave. Mlad pisatelj, ki je stal tedaj za otročji srajčki v naši literaturi, se je lotil tega žalostnega posla. Ob prihliki "Zadnjega Celjana".

Srdit sem vržem v stran isto številko "Zvona" ko sem očno prebral. Nisem toliko zameril mlademu možu, ki ni vedel kaj početi s svojo mlado prekipajočo energijo in ironijo ter ju je poskušal na Askercu, zvezanem in že bolnem levu. Huje sem zameril uredniku, ki bi, zrel mož, moral poznati rano dopustnega in nedopustnega. Saj se pove lahko vse. A velike važnosti je, kako.

Čudno in nezdravo je, da pri nas premlad mladi mož, čim napiše nekaj stihov ali kako novelico, že hoče tudi mogočno ocenjevati in zametati kaj povprek vse, kar ne pride iz njegovega ožjega prijateljskega kroga. Čas pa navadno pokaže, kako malo sile in čene je bilo v njem samem, in da imajo vendar višje oeno dela, ki jih je lahkonisnelo ali iz zle volje smešiti in v nič deval, zakaj pravičnejši tehnik in sodnik je čas, kakor dnevna, le prepo-gostoma povsem strankarska kričevost. Treba je kritika tudi obširnega in globokega znanja, brez tega more biti njegovo delo le šarlatanstvo in varanje; kdor hoče druge učiti bi naj vendar znal več kot ti sami. Treba mu je velike discipline strogega obvladovanja samega sebe, najvestnejše pretehtave slednje besede; brez teh je njegovo pisarjenje kakor ples čarovne na Kleku. Treba mu je globoke srčne kulture; brez tega je sama odurna, odbijajoča zadirčnost, svojevoljna naklonjenost ali nenaklonjenost, ki pisatelja ranja, morda ubija, koristi pa nikomur. Naposled bi moral kritiki biti nad strankami. Tako smo ob sebi umevno je to kakor pri nas Slovence — na žalost in naši knjigi na škodo — skoro nemogoče. Celo pri dobri volji kritikovi; kaj čele, ako te dobre volje manjka! Po moji sodbi je kritik pomočnik slovesnega zgodovinarja, bolj ali manj spreten podavač mojstru zidarju. Delal bi naj resno kakor mojster.

Da Askercu tiste kritike "Zadnjega Celjana" ne bo prenesel, smo čutili vsi, ki smo ponosnega in samozvestnega moža poznali.

In prišla je katastrofa. Morala je priti, ko so vse zvezde obledela, ko so se vsi trudili, da jih ugase.

Prišla je noč, ki jo je preletel v svojem stanovanju na tleh po kapi zadet. "Strašno sem se bal," je sam priznal o tisti dobi, dolgi, zanj pač groze polni noči.

In potem tisto težko umiranje, ko je bila njegovih obupnih vzkrikov vaa bolnišnica polna.

Priredili so mu veličasten

pogreb; napredna stranka. Pet-ali slej masčuje na vsakem, najst njegovih del so nosili v sprevedu.

Leta 1906 smo spremili v Gorici Gregorčiča do mej me- sta, odkoder so ga peljali v nje- gov planinski raj. Ne vem, so-li tudi nosili v sprevedu pes- nikova dela na papir tiskana in v zlato vezana. A videl sem ta dela v ogromni udeležbi, vi- del na resnih obrazih, videl v solzih oči. Tik pod njego- vim so se pevec — in mi v žal- nih mislih z njimi — poslovili od velikega pokojnika s pesmi- jo: "Nazaj v planinski raj!" Tedaj smo jokali.

Ne vem, so-li jokali tudi pri pogrebu Askercem. A ob spominu nanj mislim na besede Maksimilijana Hardena, ki jih je napisal na koncu eseja o Zoli; nasprotje med Zolo in Dostojevskim je nameraval označiti z njimi.

Tragična velikih ljudi me je vedno zanimala in pretresala. Tragična usoda moža, ki sem prišel z njim v življenju nekaj- krat v ožji stik, me boli.

Prepričan pa sem: prej ali slej zabliči Askercu zvezda v novi svetlobi. Spet oživi ve- ljava Askercu prvih, mir- nejših del zlasti "Balad in Ro- mane". Epika take elementar- ne sile Slovenije še ni rodila. Kdaj mu bo naslednika?

Gledališče... Kinematograf... Radio

Film: "Five Graves to Cairo" pridržan še ta teden.

V Paramount Theatre je že drugi teden na platnu "Five Graves to Cairo", zelo zanimi- va vohunska melodrama, v ka- teri med drugimi nastopajo Franchot, Anne Baxter in A-

Anne Baxter

kim Tamiroff ter Erich von Stroheim v vlogi feldmarsala Rommela.

Poleg tega pa tudi nastopi na odru baritonist Frank Si- natra z orkestrom pod vod- stvom Gracie Barrie.

Opereta: "The Student Prince" v New Yorku

Danes zvečer se prične v Broadway Theatre opereta "The Student Prince". Nsto- pnice so po ljudskih cenah. Po sedanjem načrtu bo opereta i- grana 9-krat, vsak večer, razen v ponedeljek. V sredo, soboto in nedeljo bo tudi vpriporjena popoldne.

V tej opereti nastopi 75

Nadaljevanje

Na misel mi pride leto 1922, ko sem odpotoval v Ameriko. Tedaj mi je šel Rus po svojih žepih in sedaj l. 1935 se zme- raj Rusi ali Wrangelovi, ka- kor smo jih imenovali, imajo državna službe in jugoslovans- kih brezposelnih pa s policijs- kimi krepelcem po gubi.

Predno sem odpotoval nazaj v Ameriko, sem se zopet vsta- vil za nekaj dni na Javorniku pri Jesenicah. Povabil sem ne- kaj prijateljev in znancev na poslovilni večer. Ko tako govorimo, mi moj prijatelj, predelavec v valjavnici na Sa- vi potoži da ima sina že 20 let starega in mu na noben način ne more dobiti dela v tovarni, in da je skušal že na vse načine ali ni in ni mogoče. Pri tem sem opazoval enega človeka, ko je samo nemško govoril. Vprašam, kdo je ta Neme. Po- vede mi: To je pa mojster v valjavnici na Jesenicah. — Hm — sem si mislil. Rusi, Nemci, kaj pa Jugoslavlani? Pobesil sem glavo in si mislil: uboga naša stara domovina!

Naj omenim, da ako eden postane predelavec v valjav- nici pri valjarjih, je tudi spo- soben za mojstra. Torej to de- lo se je dalo tujem in ne doma- činu, in za zahvalo, ako je bil še tam, ko so Nemci vdrli v Ju- goslavijo, je kazal s prstom na tiste Slovence, katere je gotovo imel že prej zapisane, posebn- holj napredne, da so jih potem gestapovci postrelili, med kate- rimi je bil tudi eden mojih starih prijateljev Tomaž Wolf iz Javornika. In ravno tako so

tudi tisti ruski Wrangelovi pomagali Hitlerju na vso moč z izdajstvom našega naroda, ker so mislili, da jih bode Hit- ler omogočil vrnitev nazaj v Rusijo da bodo zopet kakor prej, izkoriščali ruski narod.

Večina naših rojakov, ako so šli v stari kraj na obisk, vsega tega niso videli, ker v največ slučajih, kjer je bil mogočni a- merikanski dolar, je bilo vsega v izobilju in vse se je svetilo v najlepši luči, ako je človek pogledal malo bolj od blizu je pa lahko videl dosti gnilega, da rečem tako gnilega, ako bi človek hotel vse natančno po- pisati, da bi se človeku želodec obračal.

In kakšni so bili jugoslovans- ki časopisi? Škoda je bilo vsake pare potrošiti za nje. Pi- salo se ni nič drugega, kakor tisto gnilo gospodo in diktator- sko vlado v Beogradu je hvali- lo. Ako si hotel imeti res kaj koristi od časopisa, si bil na najboljsem, ako si ga lepo vta- knil v žep za domačo porabo.

Gorje zavednemu delavcu v Zenici, v Bosni posebno ako je bil oženjen in z družino, in brez sredstev, ako je izgubil delo, oziroma ako je bil odpu- ščen radi delavskega napred- nega mišljenja. V Zenici je tovarna železa in rudokop. Ako je bil delavec odpuščen pri- enim ali drugim podjetju, je bilo gotovo da ni dobil dela v tej okolici. Večina je stano- vala v kompanijskih stanovan- jih in ko je bil odpuščen, je moral tudi iz stanovanja. Ako ni šel sam so ga pa enostavno na ceto postavili. Delavsko organizacijo so nam uničili dvakrat. Prvič so poklicali vse voditelje na županstvo v anstno hišo, pod prevezno, na- di prehrane delavstva. To je bilo leta 1919—1921, ker tista leta takoj po vojni je še zme- naj primanjalo gotove hrane. In ko so se odborniki prijavi- li županstvu, so jih lepo obkolili in ne župan in njegovi pisarji, ampak žandarji in so jih zaprli. Ko so jih tako več tednov stra- dali, potem so jih pa supirali: ako je bil Madžar, na Madžar- sko, Čeha na Češko, Slovence v Slovenijo. Tako smo ostali brez voditeljev, ali zopet smo se organizirali. S požrtvoval- nostjo in neumornim delom smo si kupili svoj delavski dom v katerem smo prirejali igre in zabave. Takrat sem bil tudi jaz v odboru organizacije, in ko smo mislili da je vse v najlep- sem redu, nam pa p ide na uše- sa, da se zopet zbiračo črni ob- laki nad našo organizacijo. Ča- kati, kaj pride, bi bilo nesmi- selno, ker poznal sem predobro tisto gospodo, da ako se je od- ločila, da uniči našo organiza- cijo, ne bode miru, dokler jo ne uniči in tako se je tudi zgo- dilo.

Tista lunka v Zenici je bila enostavna miselnica za delavca. Gospodarja sta bila samo dva in v sporazumu oblasti sta de- lala z delavstvom kar sta ho- tela. Mesto je bilo premajhno, da bi si bil delavec dobil kak- o drugo delo, vedeli smo to mi sami in še bolj pa gospodarji podjetij. Direktor tovarne že- leza je bil trd Neme ali vse- eno so mu. Še jugoslovanske oblasti na roko pri uničevanju delavske organizacije. In ko le dobivamo poročila da zopet hočejo vse voditelje zapreti, sem hitro pisal v Zagreb moje- mu svaku naj mene in moje že-

Veliko zanimanje za techni- color film, v katerem nasto- pa Roddy McDowell.

Ker je zanimanje za film: "My Friend Flicka" tako veli- ko, je bila slika pridržana za drugi teden v Roxy gledališču. Slika je v technicolor, in na- stopajo Roddy McDowell, Pre- ston Foster in Rita Johnson, kakor tudi James Bell, Jeff Corey, Diana Hall in Arthur Loft.

V odrski predstavi poleg The Hartmans, Larry Adler, Mitzi Mayfair in The Merry Macs nastopijo v novem Roxy reviju Bob Hannon, Jean, Jack and Judy, The Gae Foster Roxy- ettes in Paul Ash z Roxy orke- strom.

Roddy McDowell

ISOEM ŽENSKO ZA HI- ŠNO DELO.

naj bo Slovenka ali Hrvat- ca ali tudi drugega naroda, sa- mo da bi bila dobra in pošte- na. Imam 7 otrok. Zena mi je umrla 18. aprila, je pa kap za- delala. Otroci so od 3 do 16 let. Plača po dogovoru. Naslov je: John Lieker, B. 1. Ridgefield, Washington. 6-8, 9, 10

NAJBOLJŠI PRIJATELJ
V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVA

Sprejemna moške in ženske v letih od
16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 62,000

Premoženje: \$10,500,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja
vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

no pričakuje v kratkem, da so mi tla prevroča v Bosni. In ko- maj sem se dobro oddahnil v Zagrebu sem dobil pismo iz Zenice, da me tam orožniki čujejo in da so oblasti zopet vse voditelje zaprle in delavski dom zaplenile. Ravno tisti čas ko so me oblasti iskale, sem pa dobil službo pri državni želez- nici v Zagrebu in me tudi ni- so, ker očitno je bilo, da se je šlo le za uničiti delavsko orga- nizacijo. Meja med Bosan- skim brodom in Slavonskim brodom je bila "država v drža- vi," kajti ko si prekoračil me- jo od Bosanskega v Slavonski brod, si se počutil tako svo- bodnega kakor ti dragi rojak, ko si šel pred Franc Jožefovo vojaško suknjo in prestopil me- jo iz Avstrije v Švico. Torej preganjan po orožnikih v enem delu države, svoboden v dru- gem delu ravno iste države.

(Nadaljevanje prihodnjega)

Naciji zapečatili Minsk

Radio oddaja BBC je poro- čala te dni, da so Nemci vpi- zorili tako natančno preiskavo v Minsku, da ni mogel nihče v mesto ali iz mesta, dokler niso nacistički vojniki preiskali vsako hišo in vsako stanovanje pose- bej. Preiskovanje je trajalo teden dni. Nemška policija in vojniki so hoteli dobiti v svojo pest ljudi, ki na skrivnem po- anagajo guerile, kateri so prizadeli nacistički armadi tam zadnje čase težke izgube in ob- čutno škodo. Aretiran je bil vsakdo, ki je bil le kolikaj na sumu, da simpatizira z guerilei.

Mati vrgla novorojenčka skozi okno

New York. — Mrs. Evelyn Ziegler, stara 21 let, je porodi- la otroka brez kakšne zdravniške ali druge pomoči in je nove- rojeno možko dete kmalu nato vrgla skozi okno, prej pa je o- troku zavezala vrvice okrog vratu.

Vključ tem, da je bila zelo oslaba od poroda je šla žen-

Rojake prosimo, ko
pošljejo za naročnino,
da se poslužujejo

UNITED STATES
OZIROMA
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Note za KLAVIR ali PIANO HARMONIKO

35 centov komad —
3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jemru
- * Kelo
- * Tam na vrtni gredi
- * Maribor Waltz
- * Spava Mlaka Moja
- * Ophava Walza
- * Dekle na vrtni
- * Oj, Marička, pojti
- * Barčica
- * Mladi kapetan
- * Gremo na štajersko
- * Stajeri
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Zidana murela
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko pišica ta mala
- * Pojdi z menoj
- * Dol s planine
- * Kadar boš ti vdrat šel

35 ZVEZER 10 SLO-
VENSKIH PESMI za
piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Naročite pri:
Knjižarna
Slovenic Publishing Co.
New York 11, N. Y.
216 W. 12th Street

Visoška kronika

ROMAN — Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

3

Bil sem dolgo časa bolan. Dvanajstletnega otroka šibko telesa ni moglo prenesti nečloveškega in grdega ravnanja. Polastila se me je slabost in me je mučila nekaj tednov grda bolečina. Rešila me je molitev — cela hiša je molila zame — a gotovo mi je pomagalo tudi mazilo, katero je prinesel Lukeš iz nemških vojn. Drugim ga je prodajal za drag denar, materi pa je odstopil neznatno kepico za božjo plačilo, ker je imel usmiljenja, a mano, ko mi je bila vsekana težka rana. S tem zdravilom me je mati, če se mi je mešalo od vročine in bolečine, mazila pod pazduho dve noči zaporedoma. To maziljenje mi je gotovo služilo v korist, ker je bilo mazilo skunano večinoma iz človeške masti — katera se je v nemški vojni lahko dobivala — vmes pa se je kuhal bel las iz repa mlade mačke katera je bila črna po vsem telesu.

Bog ima svoja pota, če hoče grešnika ozdraviti. Živimo v časih, ki so prokleti in hudobni in na vse strani grozni, najsi je že tudi preteklo veliko časa, odkar so sklenili mir na Nemškem in z njim končali vojno, katera je trideset let divjala po pokrajinah, od nas oddaljenih in po Martinu Lutru v krivo vero zapeljanih. V takih časih mora Gospod Jezus posegati po vseh sredstvih — in najsi je človeška mast — če nam boji pomagano.

Kakor zapisano, sem ležal dolgo časa bolan in v bolečinah. Skaljena je bila zavest mojega telesa, da sem ležal kakor v spanju, ki ga prepletajo hude sanje.

Nekega dne sem se zavedel. Bil sem v gorenji hiši in prijetno sem ležal v materini postelji. V sebi nisem čutil ne bolečine, ne kake težave.

Na odeji mi je ležala desnica zavita v debelo obvezo, da je bila podobna konjskemu kopitu. Obvezana roka mi je poklicala v spomin, kar se je bilo zgodilo, in milo se mi je storilo, da sem prišel tisto ihteti.

Nenkrat se mi je položila voljna roka na čelo in nekdo me je vprašal: "Ali me poznaš? Veš kdo sem? Ti uboga moja revščina!"

Da bi tega ljubelega obraza ne poznal, ko ga bom vendar sodnega dne že iz dalje spoznal med nesčetnimi množicami! "Mati!" sem radostno zaklical in poskušal dvigniti obvezano roko, da bi jo objel. Ali roke nisem mogel dvigniti, ker so se vnele hude bolečine v nji.

Vprašala je: "Kaj bi rad jedel?" Jesti nisem hotel, ali ona je le tarnala, da skoraj nič ne jem.

Z največjo radostjo na je izvilka zdravo ročico izpod odeje, in res so bili prsti na nji same koščice.

Hotela je oditi, da bi mi skuhalo mleka. Tudi mi je tekla, da bo v mleko nadrobila belega kruha, ki smo ga sicer imeli v hiši samo ob največjih praznikih.

Pa se nisem dal pomiriti; zajokal sem in v muki zaklical: "Oče naj pride!"

Tedaj se je ti reči nekaj odkrilo, kar ni nikdar pričakovala. Kri ji je zatrepetala v srcu, bila je vsa blede in podobna mrliču. Jezno me je zavrnila:

"Tiho, moj ljub, in ne govori o tem."

Podila se je za besedo, pa je doteci ni mogla. Hotela je nekaj izpregovoriti ali premislila si je, zato je samo vzdihnila: "O tem luteranu!"

Opazilvi mojo preplašenost, je zaihtela:

"Nič ti nisem povedala — nič —"

Potrla je zapustila sobo. V moji razbeljeni glavici pa je delovalo, kakor delujejo kolesa v uri.

Oče — luteran! Nikdar ne pride v nebesa! Njegova vera ni moja vera. Če se zve, ga bodo zaničevali vsi ljudje. Glavar z loškega gradu pošlje ponj, in na smrt ga obsodijo! In ravno ta glava je bila zame najlepša, kar jih je bilo na svetu. O, Jezus! O, Jezus!

Tresel sem se pred njim, a če je prekladal hišne, ki jih dva človeka nista prelozila, ali če je krotil konja, ki je vsekega drugega vrgel s sedla, takrat sem bil srečen, da sem imel takega očeta.

Oče je vendarle prišel.

Neko popoldne, ko je mati molzla v hlevu, je vstopil. Videlo se mu je, a je postal še bolj proti svoji navadi je bil pustil brado rasti in ta je bila čisto bela.

Za trenotek je obstal pri vratih z mogočno svojo postavbo je segal skoraj do stropa. Korak za korakom se mi je bližal. Zastajala mi je zavest in oziral sem se proti njemu, kakor se ozira golobica na jastreba.

Pomaknil je stol k postelji, predme na odejo pa je položil usnjato, deloma z železom okovano rokavico, ki so jo nekdanji nosili švedski jezci. Sedel je prav k meni ter me zamolklo pozval:

"Izidor, vrzi mi jo v obraz!"

Nisem se premaknil niti kakor je glasno zavpil: "Vrzi!"

Okrog ustnic so se mu napravile čudne poteze, a v čelo se mu je vrezala guha, kar je govorilo, da postaja srdit.

V strahu sem prijel rokavico, ter jo zavil k obrazu, s katerim je oče silil proti meni.

In res je moralo železo zadeti starega moža, ker se je prikazalo nekaj krvi na njegovem obrazu. Polikarp je zajecal: "Pravično je, da me z zaničevanjem kaznuje moj lastni otrok!"

Posegel je po moji ročici ter sklonil nad njo svojo, kakor iz železa skovano glavo. Ni izpregovoril besede; samo telo mu je včasih zatrepetalo, ker ga je pretresalo kesanje.

Zasililo so mu solze v oči, tako da sem ihtel izpregovoriti: "Oče, saj nisem več hud!"

Odhitel je od mene. Ko je stopal po čumnati so se mu pletele noge, kakor da bi bil izpil preveč vina. Dobro vem, da je Polikarp Khallan malokdaj pil čez mero in da je bil trezen tudi tisto popoldne.

Moja levica je bila mokra, mokra od solz, ki jih je prellil ponosni moj oče.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

"SVETA MARIJA" V DRUGI IZDAJI

Pred kakšnimi desetimi leti je naročil nek skrivnostni Argentinec pri ladjedelnici v Honfleur točen posnetek karavale "Santa Maria" s katero je Kristof Kolumb odkril novi svet.

Ze devet let je "Santa Maria" izgotovljena. Brez dvoma je to lepa ladja čeprav majhna in se lahko pokaže, pa ne samo kot kulturno zgodovinski dokument. Posneli so jo po starih pisih in slikah tako da v vsem ustreza Kolumbovi ladji.

Ta Sveta Marija v drugi izdaji v novem svetu tudi nekaj išče, česar pa ne more najti. Išče namreč svojega lastnika, tistega skrivnostnega Argentineca. Ta je bil dal samo neko naplavo, pa sta mu denar in ladja zapadla. Morda si je premislil, morda je tudi umrl. Vsekako se ne oglasi.

Kaj pa napravijo z ladjo, ki ne more zatajiti slave, ki obdaja poltisoletno preteklost svojega izvirnika?

Kupila jo je neka družba, ki hoče sedaj napraviti z njo dobro kupčijo. Sveta Marija je imela biti odpravljena v Pariz, kjer je imela služiti za zabavišče elegantnega sveta. Vojna je pa te načrte prekinila in tako je "Santa Maria" še naprej zasidrana v svoji ladjedelnici.

Nemške prometne težave

Dunajski list "Neues Tagblatt" piše, da so Nemci uvedli nove določbe, ki dovoljujejo natovariti železniške vagonne, namenjene na Bolgarsko, v Rumunijo in Srbijo nemotorno, težo, in sicer za dve toni, do čim bodo smeli vagoni, ki gredo iz inozemstva v Nemčijo, prenašati eno tono iznad normalne tovorne kapacitete.

Te nove določbe so izšle kot posledica pogajanj med direktorjem nemških železnic z železniškimi strokovnjaki drugih dežel osiše oziroma od osiše za sedenih ozemelj.

Zaradi vlakov, natrpanih nemških čet in vseh vrst orožja ali opreme, so popolnoma zasledene vse železniške proge, kar povzroča ogromne zamude vseh potniških vlakov. Tudi prevozne ceste na vsem Balkanu so natrpane polno nemških motoriziranih čet. Na progi iz Bele Palanke proti obalam Sredozemskega morja si slede vojaški avtomobili tesno drug za drugim.

AVSTRJSKI PATRIOTJE PADAJO

Radio BBC je poročal, da so bili usmrčeni, nadaljni trije dunajski patriotje in borci za osvobodjenje Avstrije izpod nacističnem jarmu. Obtoženi so bili protinacističnega delovanja.

Poročilo tudi navaja, da je po seznamu ki ga je prinesel nacistični list, bilo tekom zadnjih osem mesecev ubitih 143 avstrijskih patriotov.

ZNIZANA CENA za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker deli, da se čim bolj razširi na

PIANO HARMONIKO

korlačnica

"MLADI VOJAKI"

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil s založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

KONVENCIJA V. P. Z. "BLED"

(Nadaljevanje.)

Br. Novak čita pismo ki ga je F. Grebene pisal na odsek št. 4. Pismo priča kako je Grebene zagovarjal Špeharja in blatil br. Novaka. Grebene trdi v tem pismu, da je L. Zdravje pisal tisti sramotni dopis v Edinost, kar priča da je hotel Grebene ovreči zapriseženega experta, ki je pronašel, da je podpis ponaredil M. Špehar. Br. Novak tudi poroča, kako v neredu je pronašel Mladinsko knjigo, ali Grebene je pa po odsekih drugače poročal. Nato se čita zapisnik seje gl. odbora z dne 20. decembra 1942 in br. F. Pečerič pojasni, da tisti zapisnik se naj glasi tako, kakor je on predlagal, ampak je drugače navedeno v njem. Br. Vidrih tudi pojasni, da isti zapisnik ne govori resnice.

Nato se čita pritožba br. J. Kužnika, tajnika odseka št. 1. Pritožba govori, da je nekdo pisal v njegovem imenu nekako pismo na odsek št. 4, v Noranda, da se J. Kužnik proglasa za gl. tajnika. V obtožnici poudari, da ako konvencija ne more tega rešiti, bo prišel obrniti se na sodišče.

Br. T. Prevec dobi besedo in poroča, kako se je vršila tista zadeva, ko sta Grebene in Špehar napravila tisti ček na 34.90 dolarjev nepostavno in ga predložila blagaj. v podpis. Ko je gl. blagajnik Grebena vprašal, kako se more ček nakazovati brez vednosti gl. odbora mu je Grebene odgovoril: "Ako hočeš, podpiši, če nočeš, ni treba".

Br. T. Prevec nadalje poroča, da ni hotel prejeti asistentov od treh novih članov, zato, ker niso bili še odobreni po gl. odboru.

Br. Weiss dobi besedo. On poroča, kako je hotel Grebene četi njihov odsek suspendirati brez vzroka samo iz mržnje, ker se ne strinjajo z njim. Prosi tudi za pojasnilo kaj je temu vzrok, da se ne plača posmrtnina za umrlega br. S. Šuštarja z odseka 5, ki je umrl 1. marca 1942 in gl. urad še do danes ni plačal njegove posmrtnine njegovim dedičem. Konvencija vzame na znanje in zahteva da to gl. urad reši.

Br. Miketič dobi besedo in pojasni, kako je bila zadnja konvencija pomanjkljiva. On predlaga, da bi se ob vsaki konvenciji izvolil odbor, da bi za časa konvencije pregledal Zvezne knjige, tako da bi vsi odseki bili na jasnem, v kakšnem stanju so. On predlaga, da bi se to delo na 1 točko naših dnevnih pravil v dnevni red. Podpira J. Lavrič; enoglasno sprejeto.

Besedo dobi br. Pečerič in pojasni, kako se je gl. tajnik izrazil, da so samo štirje v izvršnem odboru. To pa v pojasnilo zato, ker so pri pisanju novih pravil preskočili točke 62 in 63 starih pravil, da bi tako sebi dali celo moč.

Br. Weiss prosi za besedo. On poroča kako se je bivši gl. predsednik Špehar pojavil enkrat v njih uradu, da niso pri njih knjige v redu od odseka št. 5. Br. Weiss mu dokazuje, da so iste v redu, niti se Špehar izrazi "Ti pr... Grebene, kako pa vodi te knjige!"

Br. Pečerič dobi besedo in obtoži gl. sodišče, ker so nas nepostavno pozvali na razsodišče dne 13. marca 1943, in vse brez vzroka in protipostavbo po naših pravilih. Br. Vidrih da isto obtožbo, kateri so obe sprejete.

Br. Miketič dobi besedo in obtoži gl. razsodišče, ker je, dasi nepostavno zasedalo, suspendiral br. L. Zdravjeja po nedolžnem. To pa samo za to, ker je po zapriseženem expertu dokazal, da je Špehar ponaredil njegov podpis v sramotne svrhe. Kdo potem zasluži kazni: Zdravje ali Špehar? To

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovac
Spisal Ivan Albreht

Cena 50 centov

Belfegor

Spisal Artur Bernede

Cena 75 centov

Filozofska zgodba

Spisal Alojz Jirasek

Cena 50 centov

LETOS IZŠLA

Ko smo šli v morje

bridkosti

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limonice in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslavo in njihovo državo. Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena 32.50

Listki

Spisal Keavar Meško; 144 str.

Cena 70 centov

Bodoči državljani naj naredijo

knjižice —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjižici so vsa potrebna in zakoni za naseljece.

Cena 35 centov

Malenkosti

Spisal Ivan Albreht

Cena 75 centov

Pingvinski otok

Spisal Anatole France

Cena \$1.—

Veridicus

Spisal Pater Kajetan

Cena \$1.—

Zločin in kazni

Spisal F. M. Dostojevski

DVA ZVEZKA

Cena \$3.—

Živi izviri

Spisal Ivan Matičič

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v tridesetih dolgih poglavjih opisanih trideset rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani

V platnu vezano

Cena \$2.—

Državlanski priročnik

(V slovensčini)

Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Angleško Slovensko Berilo (F. J. Kern) — Vesnana knjiga

Cena \$2.—

Govedoreja

Spisal Anton Perc. 145 strani s slikami.

Cena \$1.—

Knjiga o dostojnem vedenju

111 strani.

Cena 50 centov

Mlekarstvo

Spisal Anton Perc. 8 slikami, 168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem.

Cena 50 centov

Obrtno knjigovodstvo

268 strani, ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti na stvarno, umetno in strojno knjigovodstvo ter železnicarstvo.

Cena \$1.—

Ako naročite knjigo, priloge k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omenjene svote. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 2. oziroma 3 cente.

VILE ROJENICE.

Pretečeno soboto 5. junija so se pri znani družini Johnny in Frances Maček v Kew Gardens L. I. oglasile vile rojenice ter pustile za spomin krepkega sinčka. Mlada mati prihaja iz znane slovenske družine Anton Syet, mladi oče pa iz znane slovenske družine John Maček. Mati in otrok se počutita prav dobro v Kew Gardens bolnici. To je drugi otrok v tej družini. — Naše iskrene čestitke.

Knjiga je posebno privlačna kot darilo za mladeniča, ki se zanima za naravo

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, žuželk na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigobral s velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu doslej še ni bilo znano.

Prvotno je bilo namenavano to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednjič izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajnem prisnaka POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVJACINE.

Knjigo bo z velikim bralovcem, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribe, ker so v knjigi našteje VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH.

Poleg poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesave, ptice, ribe, kače in živali, ki so ravnoteke na suhem kot v vodi doma. — Vesnana je v močno platno s sletimi slikami.

POMISLITE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO:

Sedaj \$3.50

Naročite pri:

KNJIGARNI
Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
New York 11, N. Y.

(Nadaljevanje prihodnjic.)